

BACK TO BASICS

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΑ ΘΕΜΕΛΙΩΔΗ

Η Στοά, οι Εργασίες και η Τεκτονική Πορεία

Εκπαιδευτική Εργασία του Μεγάλου Διδασκάλου

Σκέψεις ΜΔ Σεβτ. Αδ. Ιωάννη Μπενετάτου

Αύγουστος 2026

Αγαπητοί μου Αδελφοί,

Υπάρχουν χώροι στους οποίους ο άνθρωπος απλώς παρευρίσκεται. Και υπάρχουν χώροι στους οποίους, εφόσον το θελήσει πραγματικά, μεταμορφώνεται.

Η Τεκτονική Στοά ανήκει, κατά τη γνώμη μου, στη δεύτερη κατηγορία.

Δεν είναι απλώς ένας τόπος συναντήσεως ανθρώπων με κοινά ενδιαφέροντα. Δεν είναι μία λέσχη, ούτε ένας κύκλος κοινωνικών επαφών. Είναι μία κοινότητα ανθρώπων που επιλέγουν να μοιράζονται αξίες, να υπηρετούν έναν σκοπό και να εργάζονται συνειδητά πάνω στον ίδιο τους τον εαυτό.

Και ίσως εδώ βρίσκεται μία από τις πιο ουσιαστικές ιδέες του Ελευθεροτεκτονισμού: ότι η βελτίωση της κοινωνίας δεν αρχίζει πάντοτε από μεγάλες διακηρύξεις. Αρχίζει πολύ συχνά από κάτι δυσκολότερο και πολύ πιο προσωπικό: από τη βελτίωση του ανθρώπου που καλείται να ζήσει μέσα σε αυτήν την κοινωνία.

Ο Τεκτονισμός προσφέρει ένα πλαίσιο μέσα στο οποίο ο άνθρωπος μπορεί να εξερευνήσει τις δυνατότητές του, να γνωρίσει καλύτερα τον χαρακτήρα του, να καλλιεργήσει την αυτοπεποίθησή του και, κυρίως, να οικοδομήσει την προσωπικότητά του επάνω σε μία σταθερή ηθική βάση.

Οι έννοιες της Ακεραιότητας, της Φιλίας, του Σεβασμού και της Προσφοράς δεν αποτελούν απλώς ωραίες λέξεις. Είναι τέσσερις άξονες γύρω από τους οποίους μπορεί να οργανωθεί μία ολόκληρη στάση ζωής.

Τέσσερις θεμελιώδεις αξίες

ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ <i>Integrity</i>	ΦΙΛΙΑ <i>Friendship</i>	ΣΕΒΑΣΜΟΣ <i>Respect</i>	ΠΡΟΣΦΟΡΑ <i>Service</i>
---------------------------------	----------------------------	----------------------------	----------------------------

Ακεραιότητα σημαίνει να υπάρχει συμφωνία ανάμεσα σε αυτό που πιστεύουμε, σε αυτό που λέμε και σε αυτό που τελικά πράττουμε.

Φιλία σημαίνει να αναγνωρίζουμε στον άλλον όχι έναν χρήσιμο γνωστό, αλλά έναν άνθρωπο με τον οποίο μπορούμε να μοιραστούμε εμπιστοσύνη, χαρά, δυσκολία και πορεία.

Σεβασμός σημαίνει ότι η αξία του άλλου δεν εξαρτάται από το αν συμφωνεί μαζί μας.

Και Προσφορά σημαίνει ότι όσα αποκτούμε — γνώση, εμπειρία, δυνατότητα, ακόμη και κοινωνική επιρροή — αποκτούν βαθύτερο νόημα όταν μπορούν να γίνουν χρήσιμα και σε κάποιον άλλον.

Τι συμβαίνει, λοιπόν, μέσα σε μία Στοά;

Όταν κάποιος εισέρχεται για πρώτη φορά σε έναν Τεκτονικό Ναό, βλέπει έναν χώρο οργανωμένο με ακρίβεια.

Οι θέσεις δεν είναι τυχαίες. Τα αξιώματα δεν είναι διακοσμητικά. Η διάταξη του χώρου δεν αποτελεί απλώς μία αισθητική επιλογή.

Κάθε Αξιωματικός έχει συγκεκριμένη θέση και συγκεκριμένο καθήκον. Και αυτό από μόνο του αποτελεί ένα πρώτο μάθημα: ότι μία κοινότητα λειτουργεί όταν ο καθένας γνωρίζει τον ρόλο του, αναλαμβάνει την ευθύνη του και συνεργάζεται με τους υπολοίπους.

Η Στοά, επομένως, δεν διδάσκει μόνο μέσα από λόγια. Διδάσκει και μέσα από τη λειτουργία της.

Μας θυμίζει ότι η τάξη δεν είναι αυταρχισμός, όταν υπηρετεί έναν σκοπό. Ότι η πειθαρχία δεν είναι περιορισμός, όταν γίνεται εκούσια. Και ότι η ευθύνη δεν είναι προνόμιο, αλλά καθήκον.

Οι εργασίες μιας Στοάς έχουν συνήθως δύο διαφορετικές όψεις.

Η πρώτη είναι η πρακτική και διοικητική.

Εκεί συζητούνται τα θέματα της λειτουργίας της Στοάς: τα πρακτικά προηγούμενων συνεδριάσεων, οικονομικά ζητήματα, προτάσεις νέων μελών, ενημερώσεις, φιλανθρωπικές πρωτοβουλίες και όσα απαιτούνται για να λειτουργεί εύρυθμα μία πραγματική κοινότητα ανθρώπων.

Αυτό έχει τη σημασία του. Διότι ο Τεκτονισμός δεν κατοικεί αποκλειστικά στον συμβολισμό. Πρέπει να μπορεί να μεταφράζει τις αξίες του σε πράξη.

Μία Στοά που μιλά για προσφορά, αλλά δεν προσφέρει, κινδυνεύει να μετατρέψει την υψηλή ιδέα σε ρητορική. Γι' αυτό και η υποστήριξη φιλανθρωπικών σκοπών, η βοήθεια προς όσους βρίσκονται σε ανάγκη και η πρακτική συμμετοχή στην κοινωνία αποτελούν ουσιώδη πλευρά της τεκτονικής ζωής.

Η δεύτερη όψη των εργασιών είναι τελετουργική και συμβολική.

Και εδώ βρίσκεται μία ιδιαίτερη δύναμη του Τεκτονισμού. Αντί να διδάσκει μόνο με θεωρητικές διαλέξεις, χρησιμοποιεί εικόνα, σύμβολο, κίνηση, λόγο και τελετή.

Με άλλα λόγια, δεν ζητά απλώς από τον άνθρωπο να ακούσει μία ιδέα. Προσπαθεί να τον κάνει να τη βιώσει.

Η ενιαία τεκτονική πορεία

1°	2°	3°	B.A.
Μύηση <i>Initiation</i>	Διέλευση <i>Passing</i>	Ανύψωση <i>Raising</i>	Έξαρση <i>Exaltation</i>

Ο Πρώτος Βαθμός — η αρχή της πορείας

Η Τελετή της Μυήσεως αποτελεί την πρώτη είσοδο του ανθρώπου στην τεκτονική εμπειρία.

Ο υποψήφιος δεν λαμβάνει απλώς έναν νέο τίτλο. Καλείται να πραγματοποιήσει μία πρώτη συμβολική απομάκρυνση από τον συνηθισμένο τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνεται τον εαυτό του.

Ο Πρώτος Βαθμός μιλά για αρχές, για ευθύνη, για ηθική στάση.

«Επιθυμώ να εργαστώ πάνω στον εαυτό μου.»

Και αυτή η φράση, όσο απλή κι αν ακούγεται, περιέχει ένα ολόκληρο πρόγραμμα ζωής. Γιατί η πραγματική αυτογνωσία δεν είναι πάντοτε ευχάριστη.

Δεν σημαίνει να ανακαλύπτουμε μόνο τις αρετές μας. Σημαίνει να έχουμε το θάρρος να βλέπουμε και τις αδυναμίες μας χωρίς να αναζητούμε συνεχώς δικαιολογίες.

Ο Δεύτερος Βαθμός — η διεύρυνση του νου

Στον Δεύτερο Βαθμό, ο άνθρωπος προχωρεί. Η προσοχή στρέφεται περισσότερο προς τη γνώση, τη φύση, την επιστήμη, τη θέση του ανθρώπου μέσα στον κόσμο και τη σχέση του με το ευρύτερο σύμπαν.

Αν ο Πρώτος Βαθμός ρωτά «Ποιος είμαι;», ο Δεύτερος αρχίζει να ρωτά «Σε ποιον κόσμο υπάρχω και με ποιον τρόπο μπορώ να τον κατανοήσω;»

Η μάθηση εδώ αποκτά ηθική αξία. Διότι η γνώση, όταν δεν συνοδεύεται από κρίση, μπορεί να γεννήσει αλαζονεία. Όταν όμως ενώνεται με ταπεινότητα, γίνεται σοφία.

Ο Τέκτων καλείται επομένως να παρατηρεί, να μελετά, να εξετάζει, αλλά και να αμφισβητεί δημιουργικά τις βεβαιότητές του.

Η πραγματική μόρφωση δεν είναι συσσώρευση πληροφοριών. Είναι η ικανότητα να βλέπεις περισσότερα χωρίς να πιστεύεις ότι γνωρίζεις τα πάντα.

Ο Τρίτος Βαθμός — η συνάντηση με τα βαθύτερα ερωτήματα

Ο Τρίτος Βαθμός μας φέρνει σε μία διαφορετική περιοχή. Εδώ ο συμβολισμός γίνεται βαθύτερος και περισσότερο υπαρξιακός.

Ο άνθρωπος καλείται να αναμετρηθεί με τον χρόνο, τη φθορά, την απώλεια, το καθήκον, την πίστη στις αρχές του και τελικά με το ίδιο το νόημα της ανθρώπινης ζωής.

Δεν πρόκειται για ένα μάθημα απαισιοδοξίας. Το αντίθετο. Η συνειδητοποίηση ότι η ζωή είναι πεπερασμένη μπορεί να της προσδώσει μεγαλύτερη αξία.

Όταν ο άνθρωπος κατανοήσει ότι ο χρόνος του δεν είναι απεριόριστος, αρχίζει ίσως να γίνεται πιο προσεκτικός στο πού τον δαπανά, ποιους ανθρώπους αγαπά, ποιες σχέσεις διατηρεί, ποιες μάχες αξίζει να δίνει και τι πραγματικά επιθυμεί να αφήσει πίσω του.

Έτσι, ο Τρίτος Βαθμός δεν μιλά απλώς για το τέλος. Μιλά κυρίως για την ποιότητα της ζωής πριν από το τέλος.

Η Εγκατάσταση του Σεβασμίου — η ευθύνη της ηγεσίας

Ιδιαίτερη σημασία έχει και η Τελετή Εγκαταστάσεως ενός νέου Σεβασμίου Διδασκάλου.

Από μία εξωτερική ματιά, θα μπορούσε κάποιος να θεωρήσει ότι πρόκειται για την ανάληψη μίας θέσεως εξουσίας. Στην πραγματικότητα, όμως, πρόκειται κυρίως για την ανάληψη μίας μεγαλύτερης ευθύνης.

Ο πραγματικός ηγέτης σε μία Στοά δεν βρίσκεται ψηλότερα για να φαίνεται περισσότερο. Βρίσκεται σε μία θέση από την οποία οφείλει να υπηρετεί περισσότερο.

Η ηγεσία στον Τεκτονισμό αποκτά αξία όταν εμπνέει, όταν ενώνει, όταν ακούει και όταν δημιουργεί χώρο για να εξελιχθούν οι άλλοι.

Η εξουσία δικαιώνεται μόνο όταν μετατρέπεται σε υπηρεσία.

Και έπειτα έρχεται η Βασιλική Αψίδα

Υπάρχει, όμως, ένα σημείο το οποίο θεωρώ ιδιαίτερα σημαντικό να γίνεται κατανοητό από κάθε νέο Τέκτονα από την αρχή της πορείας του.

Η τεκτονική διαδρομή της Αρχαίας και Καθαρής Τεκτονικής Παραδόσεως δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται ως τρεις απομονωμένοι βαθμοί που απλώς ολοκληρώνονται διαδοχικά.

Υπάρχει και ένα τέταρτο, συμπληρωματικό και ουσιώδες στοιχείο: η Βασιλική Αψίδα.

Η Τελετή της Εξάρσεως συνεχίζει εκεί όπου ο συμβολισμός του Τρίτου Βαθμού αφήνει ερωτήματα ανοικτά. Δεν έρχεται να ακυρώσει όσα προηγήθηκαν. Έρχεται να τα φωτίσει από διαφορετική οπτική.

Ο Τέκτων ακολουθεί πλέον τα ίχνη εκείνης της αναζητήσεως που είχε ήδη αρχίσει. Μέσα από μία από τις εντυπωσιακότερες και πλουσιότερες τελετές της τεκτονικής παραδόσεως, καλείται να συνδέσει έννοιες, να επανεξετάσει σύμβολα και να ανακαλύψει νέες διαστάσεις στο νόημα όσων έχει ήδη διδαχθεί.

Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό. Διότι η ωριμότητα δεν σημαίνει πάντοτε ότι αποκτούμε νέες απαντήσεις. Πολλές φορές σημαίνει ότι επιστρέφουμε στα ίδια ερωτήματα με βαθύτερη κατανόηση.

Γι' αυτό και η Βασιλική Αψίδα δεν πρέπει να παρουσιάζεται ως κάτι ξένο, απομακρυσμένο ή παράλληλο προς την τεκτονική πορεία. Στην πράξη, πρόκειται για μία ενιαία διαδρομή.

Από την πρώτη στιγμή, ο νέος Ελευθεροτέκτων πρέπει να γνωρίζει ότι η πορεία του περιλαμβάνει αυτά τα τέσσερα διαδοχικά στοιχεία: τη Μύηση, τη Διέλευση, την Ανύψωση και, όταν έλθει ο κατάλληλος χρόνος, την Έξαρση στη Βασιλική Αψίδα.

Όχι ως υποχρέωση. Αλλά ως πρόσκληση ολοκλήρωσης μιας αναζητήσεως.

Η πραγματική Στοά

Και εδώ θα ήθελα να επιστρέψω στην αρχική μας σκέψη.

Τι είναι τελικά μία Στοά; Είναι ο Ναός; Είναι τα αξιώματα; Είναι οι τελετές; Είναι τα σύμβολα;

Ασφαλώς όλα αυτά αποτελούν μέρος της. Αλλά η πραγματική Στοά είναι πρωτίστως οι άνθρωποί της.

Είναι οι σχέσεις που δημιουργούνται. Είναι η εμπιστοσύνη που οικοδομείται. Είναι οι διαφορετικοί χαρακτήρες που μαθαίνουν να συνεργάζονται.

Είναι ο νεότερος Αδελφός που βρίσκει κάποιον πρόθυμο να τον καθοδηγήσει. Είναι ο παλαιότερος που εξακολουθεί να έχει την ταπεινότητα να μαθαίνει.

Είναι η σιωπή μπροστά σε κάτι σημαντικό και ο διάλογος όταν πρέπει να ακουστεί η διαφορετική άποψη. Είναι η στιγμή κατά την οποία η αδελφότητα παύει να είναι μία λέξη και γίνεται συμπεριφορά.

Και ίσως αυτό να είναι το δυσκολότερο τεκτονικό έργο. Γιατί είναι σχετικά εύκολο να φορέσουμε ένα περίζωμα. Πολύ δυσκολότερο είναι να φορέσουμε στην καθημερινή μας ζωή τις αρχές που αυτό συμβολίζει.

Είναι εύκολο να μιλήσουμε για ακεραιότητα μέσα στον Ναό. Η πραγματική δοκιμασία αρχίζει όταν βγούμε από αυτόν.

Είναι εύκολο να μιλήσουμε για σεβασμό μεταξύ ανθρώπων που συμφωνούν μαζί μας. Η ποιότητα του χαρακτήρα μας φαίνεται όταν στεκόμαστε απέναντι σε κάποιον που διαφωνεί.

Είναι εύκολο να μιλήσουμε για προσφορά. Η αληθινή αξία της εμφανίζεται όταν η προσφορά απαιτεί από εμάς χρόνο, κόπο ή προσωπική θυσία.

Επίλογος

Η Τεκτονική Στοά μπορεί επομένως να ιδωθεί ως ένα μικρό εργαστήριο ανθρωπίνης καλλιέργειας.

Ένας χώρος όπου ο άνθρωπος δεν καλείται να γίνει τέλειος — γιατί η τελειότητα δεν ανήκει στην ανθρωπίνη φύση. Καλείται, όμως, να γίνει καλύτερος από αυτό που ήταν χθες.

Να γνωρίζει λίγο περισσότερο τον εαυτό του. Να σκέπτεται λίγο βαθύτερα. Να κρίνει λίγο δικαιότερα. Να μιλά λίγο πιο προσεκτικά. Να υπηρετεί λίγο περισσότερο.

Και να θυμάται ότι η αληθινή αξία της τεκτονικής διδασκαλίας δεν μετριέται από το πόσα σύμβολα γνωρίζουμε, ούτε από το πόσους βαθμούς έχουμε λάβει.

Μετριέται από το πόσα από αυτά κατορθώσαμε να μετατρέψουμε σε χαρακτήρα.

Γιατί στο τέλος η μεγαλύτερη τεκτονική οικοδομή δεν είναι εκείνη που υψώνεται από πέτρα. Είναι εκείνη που οικοδομείται αργά, σιωπηλά και επίμονα μέσα στον ίδιο τον άνθρωπο. **Και αυτή η οικοδομή δεν ολοκληρώνεται ποτέ. Ίσως ακριβώς γι' αυτό αξίζει ολόκληρη την προσπάθεια.**

Σεβτ. Αδ. Ιωάννης Μπενετάτος

Μέγας Διδάσκαλος